

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਆਈਐਸ ਟਿਵਾਣਾ ਜੇ.

ਬੂਟਾ ਰੈਮ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1979 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2536

3 ਮਾਰਚ 1980

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਅਤੇ (3) --ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934- ਨਿਯਮ 16.1(2) — ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311(1) (1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ 16.1(2) ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
b) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ -ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੰਨੇ ਦੱਸੇ ਨਹੀਂ ਪਰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ- ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ - ਕੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ - ਧਾਰਾ 311(2) ਅਤੇ (3]) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ - ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ - ਧਾਰਾ 311(2) (ਬੀ;) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ - ਕੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਪਰਾਧੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਮੇਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਮੰਗ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਪ ਪਰਿਵਰਤਨ (ਬੀ) ਦੀ ਅਸਲ ਵਰਤੋਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, "ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਰ ਮੰਗ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਲੋੜ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934 ਦੇ ਨਿਯਮ 16.1(2) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਬੀ)।

(ਧਾਰਾ 12 ਅਤੇ 20)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਇਸ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਟੱਟ ਸਮੁੱਚੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ;) ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੇ ਪੈਡਸਟਲ 'ਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇੱਕ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਸ਼ਕਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੰਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾੜਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਮਲੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨਹੀਂ ਜੁੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਸੱਲੀ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਤਾਂ ਹੀ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨਾ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

(ਪਾਰਾ 14 ਅਤੇ 21)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ:-

- (i) ਸਰਟੀਓਰੀ/ਮੈਨਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1 ਤੋਂ ਪੀ-31 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- (ii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(ਹਾਇ) ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

(iv) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਰ.ਐਸ.ਮੋਗੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ।

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਜੀ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ

(1) ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਵਾਜਬ ਵਿਹਾਰਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਿਗਮਿਯੂਕੋਟ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਮਈ 1979 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਪੁਲਿਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ।

2. ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 31 ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਂਝੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਅਤੇ 14 ਸਤੰਬਰ, 1979 ਦੇ ਸਾਡੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ * ਦੁਆਰਾ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 15) ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਕਿਹਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ , - ਅਨੁਛੇਦ ਪੀ/15 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.1 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਛੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਛੇ ਦੋਸ਼ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ 'ਇਪਰੋਟਡ ਆਰਡਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਮਨਘੜਤ ਹਨ।

3. ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

4. ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਝੂਠ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਕੋਲ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ (ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ). ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ।

5. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ।

6. ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ.ਭੁੱਲਰ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ., ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਬਦਲਵੇਂ ਉਪਾਅ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

7. ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਂਗ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

“ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਣਚਾਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਧਰਨੇ ਲਗਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਦ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 144 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਨਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਪੀਸੀ ਨੇ 12 ਮਈ, 1979 ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ 14 ਮਈ, 1979 ਨੂੰ ਐਗਰੈਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ। ਉਸਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਫੈਲਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੋਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸੰਭਾਲ. ਇਹ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਸਾਬੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ, ਬੇਵਕੂਫੀ ਅਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਬੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਿਮਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਬੀ) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਨੁਬੰਧ ਆਰ/ਐਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, - ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਅਤੇ ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਅਨੁਲੱਕ P/15 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੱਖ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਫੈਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰ: 10 ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਦੇ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

8. ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਾਹਰਲੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਦਾਅਵਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ (ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ/15 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਗੈਰ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਾ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜੀ ਕੰਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

9. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਪੱਕਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ। , ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜੋ ਘਾਤਕ ਅਤੇ ਲਾਇਲਾਜ ਦੋਵੇਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

10. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪੱਕੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਗੈਰ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਿਰਫ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਅਨੁਸੂਚੀ P-15 ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ) ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਦਰਭ ਲਈ, ਆਰਡਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

“ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਹੈ।

ਹੁਣ, ਇਸ ਲਈ. ਆਈ., ਜੀ.ਐਸ.ਭੁੱਲਰ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਤੋਂ ਪੀ.ਪੀ.ਆਰ. 16.1(2) ਰੀਜ਼ਾਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੰ: 817 ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ"

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਗਠਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਅਤੇ ਅਨੋਖੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤੱਥ ਆਧਾਰਿਤ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਜ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਿਚਕਚਾਹਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਨੁਬੰਧ R/1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

11. ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ, 1(a) ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

12. ਮੈਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਰੁਖ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਪਰਾਧੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੀਲਿਨ ਕੁਇੰਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ, ਜਵਾਬ -ਰਾਜ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਮੰਗ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਪਨਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਕੋਈ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhawalia, C.J.)

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਬਾਅ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭਟਕਣਾ ਲਾਇਲਾਜ ਅਤੇ ਘਾਤਕ ਚੋਵੇਂ ਸੀ।

14. ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਬੇਤੁਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਤਿਅੰਤ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਰੰਗਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸੌਖ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

"311, ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ,

(1) * * *

(2) **** _ _

(ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)

ਅੱਗੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ [ply -----]

(a) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈਂਕ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(c) ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

INIOU ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ IAVV ਦੇ 10 ਡਾਈ ਪੀਮੋਇਫਾ ਅਤੇ ਐਮ ਨਿਸ਼ਚਤ rxeictb me bead-iong ਟਕਰਾਅ oi ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮੇਰੇ ਸਕੋਪ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ oi ਐਨੀ uinpjtpj ਜਾਂ die constuuou oi muiaoi 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ bIU oi ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੇਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ mat me uoctnne oi ਹੋਲਡਿੰਗ omce ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਗਾਜ਼ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ <*iu (Z) o ± muucie an. riom me Articles nave, tthereiore, to be read togeuier anu construed as an integral whole. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (^) oi ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏਐਫ, (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (ਐਕਸ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।) ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ। ਦੂਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਚੌਕੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਹੇਠਲੇ ਪੈਡਸਟਲ 'ਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhawalia, C.J.)

ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇੱਕ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਸ਼ਕਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੰਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ- ਭਾਵੇਂ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਾੜਾ, ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤਕ ਹੈ। ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਤਮਤਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਮਲੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਆਯਾਤ ਹੈ ਜੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਪੂਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ-

**ਬੂਟਾ ਰਾਮ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨੋਟਨਰ
(ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਦਨਾਵਾਹਾ, ਸੀ.ਜੇ.)**

15. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰਲੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਉਹ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ (3) ਪਿਛਲੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਇਹ ਆਖਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ (3) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵੱਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨਸ਼ਿਪ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੂਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਅਟੱਟ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: -

"311.

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

* * *

"ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈੱਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਾਈਨਲ ਹੋਵੇ"।

ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਏਕੀਕਰਣ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਉਲਝਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹਨ।

16. ਇਹ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ "ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ"। "ਕੁਝ ਕਾਰਨ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ "ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ" ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ, "ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਵਚਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ, ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ "ਕੁਝ ਕਾਰਨ" ਵਜੋਂ ਇਸਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੁਸਖਾ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ, ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਲਪਨਾ ਜਾਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ (ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ) ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਰੇਮਰਸ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਕਵਚਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ "ਕੁਝ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵੀ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ-ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅਬੋਡਕਰ, 8 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪਾਇਲਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ, ਇਹ ਧਾਰਾ (3) ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ? ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ (ਬੀ) ਜਾਂ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ। ਹੁਣ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ "ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ; ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਇਹ (ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ (3) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਪਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ"।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਵਾਜਬ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ। ਲੋੜ. ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਯੋਗ ਯੋਗਤਾ ਦੋਵੇਂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ।

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

17. ਹੁਣ ਧਾਰਾ (3) 'ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਬਾਰੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਪੇਪਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਉਮਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਹਰੇਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਸਮੁੱਚੀ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਾਈ-ਪਾਸ ਜਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਅਰਥ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਕੋਈ ਬੇਲੋੜੀ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

18. ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਅੰਤਮਤਾ ਕਿਸੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਪ - ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਫਿੱਕਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੇਟੈਂਟ ਵਜ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਮਤਾ ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਨੁਸਖਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪੱਧਰ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

19. ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੀ ਗਈ ਅੰਤਮਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਕੁਝ ਕਾਰਨ' ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕੁਝ ਉਦੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਕੁਝ ਕਾਰਨ' ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਦਰਸਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ/1 ਦਾ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹੇਗਾ। ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਾਫੀਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਜਾਂ ਸੰਜੀਦਗੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਹੁਕਮ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਇਲਿਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਾਏ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਪਰ ਸਿਰਫ 'ਕੁਝ ਕਾਰਨ' ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਧੜੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਝਦਾਰੀ।

20. ਹੁਣ ਉਪ ਪਰਿਵਰਤਨ (ਬੀ) ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ , 'ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਲੋੜ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਫਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। .

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

21. ਤਸੱਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅੰਤਮਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ) (ਬੀ) ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਸੱਲੀ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਤਾਂ ਹੀ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰੀ ਹਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਫਿਰ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

22. ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੀ ਇਸ ਐਨਵਾਈਲ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (3) ਤੱਕ ਇਹ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਮੰਨਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਫੋਰਮ ਜਾਂ ਉਪਾਅ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਨੁਮਾਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਅਰਥ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਦੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਗੈਰ-ਡਿਲੀਵਰੀ ਜੋ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਇੱਕ ਜਾਦੂਈ ਜਾਦੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ - ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰੀਵ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰੀਮ ਡਾਇਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੱਟੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿੱਥੋਂ, ਕਦੇ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅੰਤਮਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੇਵਾ ਭਾਵੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਗੈਰ- ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੌਕੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਮ ਸਮਝਦਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਲਗਾਉਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕਮੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ <ਇੱਕ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ. ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਵੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪਹੁੰਚਾਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। . ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਅਨੁਬੰਧ R/1 ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

23. ਇਸ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਏ ਗਏ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਾਹਰਲੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਕਾਂ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਯਮ. ਬੁਨਿਆਦੀ ਇਹਨਾਂ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਸਰਵੈਂਟਸ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1968 ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਾਬਰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ।

24. ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੁਲੇਖਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਪੀੜਤ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਮਾਨ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਹਰ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਨਿਯਮ 14(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 311(2), (ਬੀ) ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ. ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਰਥਪੂਰਨ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ:-

14. ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 311.

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-

ਨਿਯਮਾਂ 9 ਤੋਂ 13 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ
ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ: -

(i) -----

(ii) ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤਾੜਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ

(1)

(2)-----

ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ
ਹੋਵੇਗੀ-

(a)-----

(b) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ
ਦੁਬਾਰਾ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ,
ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ
ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ
ਭ; ਜਾਂ

(iii) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ;

ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਮ - ਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ

ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਗ)-----

(3) ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇੱਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 (ii) ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 9 ਤੋਂ 13 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਾਦਾਰ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1968 ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਤੋਂ 13 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਉਹ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਬਚਾਅ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ, ਜੁਬਾਨੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਯਮ 14 (ii) ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਯਾਨੀ ਨਿਯਮਾਂ 9 ਤੋਂ 13 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੁਬਾਰਾ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਨਿਯਮ 9 ਤੋਂ 13 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। ਧਾਰਾ 311 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ-ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮ 14(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਨੂੰ ਪਿੰਜਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਜਾਂ ਪਿੰਜਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ. ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਸਨ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਤਵਾ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮਾਧਿਅਮ ਜਾਂ ਮਾਧਿਅਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਯਮ 14(ii), ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਿੰਜਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) (ਬੀ), ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਅੰਤਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅੰਤਮਤਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਨਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ (3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਪੂਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪ-ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਬੀ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਾਟਰ-ਟਾਈਟ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 14 ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 311 ig ਦੁਬਾਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ।

25. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ; i ਆਰਟੀਕਲ (311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 14 ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2)(ਬੀ) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਤੋਪ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਸ਼ਾ ਪੂਰਨ ਪਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 (ii) ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) (ਬੀ) ਪੈਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 14 ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮੰਨਣ ਲਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। 14 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਵੈ- ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਟੇਏ-

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਪਤਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਲਈ ਅਣ-ਰੱਖਿਅਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਦੋ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ।

26. ਜਵੰਤੀਲਾਲ ਐਲ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਡਬਲਯੂ. ਰਲੀ ਬੜੌਂਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੇਰਾ ਝੁਕਾਅ ਹੈ। :-

“ -- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜੋ ਹੈ

ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 14(ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹੁੰਚਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੋਣ। ਇਹ ਆਖਰਕਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੌਕਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311(2) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 14(h) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

27. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਲਤੂ ਹੋਵੇਗਾ

(1) 1977 (1) SLR 10.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰੋ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਮੂਲ ਨਿਰਭਰਤਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਕੇ. ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਮੁਢਲੀ ਖੋਜ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ (ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ) ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਤਿੱਖਾ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਪੈਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 ਧਾਰਾ 311(2)(ਬੀ) ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ, ਅਸੂਲ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦਾ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗੁਜਰਾਤ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਐਲ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭੋਲਾਨਾਥ ਖੰਨਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, (3), ਜਿਸ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਸੀ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਤਯੂਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਬੈਂਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੀ ਖੋਜ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਤਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and .another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਲਈ।

- (2) 1976 ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 690.
- (3) 1975 (1) SLR 277.
- (4) 1977 ਲੈਬ. ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੇਸ, 1590.

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਿਰਮਲ ਕਾਂਤੀ ਚੰਦਰ ਰਾਏ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (5), ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੁੜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਢੁਕਵੇਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ ਭਗੌੜਾ ਹੋਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 311(2) (ਬੀ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ।

(27-ਏ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸਿੰਗ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਪਰਾਧੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿੱਖਾ ਭਿੰਨਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ 14 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਅਸਾਮ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਐਲ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਡਬਲਯੂ. ਰਲਾਈ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਬੜੌਦਾ, ਹੋਰ, (ਸੁਪਰਾ 1), ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਈ. ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ, (6) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਆ. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਸੀ. ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। (7), ਜੋ ਉਸੇ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਫਿਰ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਨਿਕ ਰੰਜਨ ਸੇਨਕੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਫਰੰਟੀਅਰ ਰੇਲਵੇ, ਮਲਿੰਗਗਾਓ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

- (5) 1976(2) SLR 447.
(6) 1975 (2) SLR 437.
(7) 1976 (2) ਐਸਐਲਆਰ 819,

ਹੋਰ, (8), ਜਿੱਥੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਪਾਠਕ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ. ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਆਰ.ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਐਨਆਰ., (9) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੇਲਵੇ ਸਰਵੈਂਟਸ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1968 ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ, ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ। ਰਾਮ ਖਿਲਾੜੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (10).

28. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਪੁਰਦਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਉਥੋਂ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311(2)(ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਭਾਰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

29. ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ

Boota Ram Constable and others v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜੰਤਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਟੈਕਸ ਬੋਰਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (11)। ਇਹ ਨਿਰਣਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 127(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕਾਸ਼ੀਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (12) ਅਤੇ ਐਸ. ਨਰਾਇਣਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਦਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

- (8) 1975 (II) ਐਲ. ਅਤੇ ਜਰਨਲ ਕੇਸ, 1530।
- (9) 1977 (2) SLR 127.
- (10) 1976 (2) SLR 827.
- (11) 1976 SC 437.
- (12) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1028।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ, ਬੰਗਲੌਰ, (13)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਲਕੱਤਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਸੀ. ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (supra) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ M/s ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੰਤਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ।

30. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਭਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੁਢਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

31. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਦਲੀਲ, ਕਿ ਸਾਰੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ।

32. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

“ਮੈਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ 2213, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ 817, ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ 2980, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ 1612, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ 391, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ 1011, ਹਰੀ ਰਾਮ 264, ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 1400, ਮਨਮੋਹਨ

ਸਿੰਘ 2076, ਚਾਰ ਸਿੰਘ 2076, ਚਾਰ ਸਿੰਘ 2076 ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੈ। 987, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ 953, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ 1923, ਰਾਮ ਲਾਲ 1930 ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 2104 ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਨ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ

(13) 1967 ਐਸ.ਸੀ. 523.

ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਲ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ir'ohce oiiiciais ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ii ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬੇਚੈਨੀ, ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੀ.ਪੀ.ਆਰ. 16.24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ।

33. ਹੁਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਕੇਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ

ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ - ਡੀਲਿਨ ਕੁਇੰਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਐਡ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਸੀ ਕਿ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਮਸਲਾ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਫੈਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਿਖਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰਾਂ-ਸ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। - ਸਿਆਸੀ ਉਲਝਣ ਜੋ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਇੱਕ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਫੈਲਣ ਅਤੇ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਖਤਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਤਾਕਤਵਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਲਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ,

som® ਉਦੇਸ਼ ਡੇਟਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਥੀਸਿਸ ਜਾਂ ਇੱਕ ਇਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ 'ਕੁਝ ਕਾਰਨ' ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਖੁਦ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦੇਸ਼ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਣਉਚਿਤ ਗੱਲਾਂ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਵਾਜ਼ਬ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਗਨੀਸ਼ਨ ਪੁਆਇੰਟ ਇੱਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੁਝਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਵਿਵਹਾਰਕ, ਸਗੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਥਕਾਵਟ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ , ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ 'ਕੁਝ ਕਾਰਨ' ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਨੇ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

34. ਹੁਣ ਹੁਣ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਾਂ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰਵ ਨਿਆਂਇਕ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ

ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਰਫ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ, ਪੱਖਪਾਤੀ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡਰਾਇਆ ਅਤੇ ਡਰਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

35. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ 11 ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਪਰ ਵਿਆਪਕ (ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਘੱਟ ਖ਼ਤਰਨਾਕ) ਹੜਤਾਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਧਾਰ ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬੈਨਰਜੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਚੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਸੁਪਰਾ), ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ;

ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਨਾਈ ਗਈ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ

ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲ ਲਾਂਟਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕਸਾਰ ਪੈਟਰਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਓ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਡਰਾਉਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਹੜਤਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਇੱਕਸਾਰ ਪੈਟਰਨ ਦੀਆਂ ਸਨ, -----ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਫੌਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਲਈ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਪੈਟਰਨ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ -----"

V/ਇਸ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, - ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਬੰਧ R/1 ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

36. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਤਪਰਤਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪਲੇਬੋਰਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ਬੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ।

37. ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਬਿਨਾਂ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ.

ਐਚ.ਟੀ.ਬੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ